

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Факультет економіки та екології моря
Кафедра економіки та цифрового бізнесу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан ФЕЕМ

Вячеслав ІВАТА

06 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Work program for primary discipline

Науково-дослідницька практика

Research Internship

Рівень вищої освіти - другий (магістерський)

Тип дисципліни - обов'язкова

Мова викладання - українська

Миколаїв – 2026

Робоча навчальна програма науково-дослідницької практики є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»

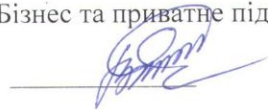
спеціальності D7 Торгівля
освітня програма «Бізнес та приватне підприємництво»
«05» 06 2026 року.- 27 с.

Розробник:

к.е.н., доцент кафедри економіки та цифрового бізнесу Оксана КОРНІЄНКО
Проект робочої навчальної програми науково-дослідницької практики узгоджено з гарантом освітньої програми «Бізнес та приватне підприємництво»

Гарант освітньої програми «Бізнес та приватне підприємництво»

к.е.н., доц.

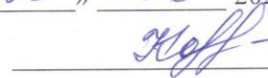

В'ячеслав РОГОВ

Проект робочої навчальної програми науково-дослідницької практики розглянуто на засіданні кафедри економіки та цифрового бізнесу

Протокол № 6 від « 08 » 06 2026 року

Завідувач кафедри

Оксана КОРНІЄНКО

Проект робочої навчальної програми науково-дослідницької практики розглянуто методичною радою факультету економіки та екології моря

Протокол № 6 «12» 06 2026 року

Голова

Вячеслав ІВАТА

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практика здобувачів вищої освіти, які набувають освітній рівень магістра зі спеціальності D7 Торгівля, є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми і має велике значення для підготовки конкурентоспроможних фахівців для підприємств, установ і організацій різних форм власності.

Виробнича практика спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за спеціальністю D7 Торгівля.

Практика студентів організовується відповідно до навчального плану підготовки магістр, ОПП «Бізнес та приватне підприємництво»,

Проведення науково-дослідницької практики здобувачів вищої освіти регламентується Законом України «Про вищу освіту», Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова, Положенням про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, а також іншими нормативно-правовими актами у сфері вищої освіти, академічної доброчесності та забезпечення якості освітньої діяльності.

Практика сприяє розвитку здатності здобувачів виявляти актуальні проблеми функціонування та розвитку підприємницьких структур, оцінювати ефективність бізнес-процесів, обґрунтовувати управлінські рішення, розробляти практичні рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності підприємств та формування стратегій їх розвитку в умовах цифрової трансформації економіки.

Зміст, послідовність та індивідуальна траєкторія проходження науково-дослідницької практики визначаються програмою практики, індивідуальним завданням здобувача та тематикою його кваліфікаційного дослідження, які розробляються кафедрою економіки та цифрового бізнесу.

Базами науково-дослідницької практики можуть бути структурні підрозділи Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, науково-дослідні установи, аналітичні центри, консалтингові компанії, органи державної влади та місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації різних форм власності, діяльність яких пов'язана з підприємництвом, управлінням бізнес-процесами, розвитком підприємницьких структур, цифровою трансформацією, маркетинговою, фінансово-економічною та аналітичною діяльністю.

Базами практики також можуть виступати підприємницькі структури, стартап-компанії, інноваційні центри, бізнес-інкубатори, торгово-промислові палати, агенції регіонального розвитку, інвестиційні та консалтингові компанії, підприємства сфери торгівлі та послуг, суб'єкти електронної комерції, підприємства морегосподарського комплексу та інші організації, діяльність яких забезпечує можливість проведення досліджень у сфері бізнесу та приватного підприємництва.

За необхідності науково-дослідницька практика може здійснюватися із використанням дистанційних форм роботи, сучасних цифрових платформ, відкритих статистичних баз даних, інформаційно-аналітичних систем та інших електронних ресурсів, що забезпечують виконання завдань практики.

Зовнішні бази практики визначаються на підставі укладених договорів про співпрацю або договорів про проведення практики відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Навчально-методичне керівництво, організацію та контроль проходження науково-дослідницької практики здійснює кафедра економіки та цифрового бізнесу. До керівництва практикою залучаються науково-педагогічні працівники кафедри, які мають досвід проведення наукових досліджень, підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та практичний досвід у сфері підприємництва, економіки та управління бізнесом.

Загальну координацію практики, контроль виконання програми та оцінювання результатів проходження практики здійснює керівник практики від університету.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету: http://www.nuos.edu.ua/students/osvita	Спеціальність D7 Торгівля Освітня програма «Бізнес та приватне підприємництво»	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає		3-й	3-й
		Лекцій	
		---	---
Загальна кількість годин - 120		Практичні, семінарські	
	---	---	
Тижневих годин для денної форми навчання самостійної роботи студента – 30	Освітній рівень: другий (магістерський)	Самостійна робота	
		120 год.	120 год.
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: письмовий звіт	

3. МЕТА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Мета науково-дослідницької практики

Метою науково-дослідницької практики є закріплення, поглиблення та практичне застосування теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час вивчення дисциплін освітньо-професійної програми «Бізнес та приватне підприємництво», формування здатності до самостійного проведення наукових і прикладних досліджень у сфері підприємництва, бізнесу та управління суб'єктами господарювання, набуття навичок збору, систематизації, обробки, аналізу та інтерпретації економічної інформації, необхідної для вирішення актуальних проблем розвитку підприємств, а також підготовка інформаційно-аналітичної та методичної бази для виконання кваліфікаційної роботи магістра.

Науково-дослідницька практика спрямована на формування у здобувачів вищої освіти здатності виявляти актуальні проблеми підприємницької діяльності, застосовувати сучасні методи дослідження, оцінювати ефективність функціонування суб'єктів господарювання, розробляти обґрунтовані пропозиції щодо підвищення їх конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку в умовах цифрової трансформації економіки.

2.2. Основними завданнями науково-дослідницької практики є:

закріплення, систематизація та поглиблення знань із фахових дисциплін освітньо-професійної програми «Бізнес та приватне підприємництво»;

формування навичок самостійного наукового пошуку, критичного аналізу та узагальнення сучасних теоретичних і прикладних досліджень у сфері підприємництва та розвитку бізнесу;

здійснення пошуку, відбору, систематизації та аналізу наукової, статистичної, нормативно-правової та аналітичної інформації за темою дослідження;

дослідження сучасних тенденцій розвитку підприємництва, бізнес-моделей, управлінських підходів та інструментів забезпечення ефективності діяльності підприємств;

опанування сучасних методів економічного аналізу, стратегічного планування, прогнозування та оцінювання результатів діяльності суб'єктів господарювання;

набуття навичок застосування цифрових технологій, інформаційно-аналітичних систем та спеціалізованого програмного забезпечення у процесі проведення досліджень;

формування здатності визначати проблеми розвитку підприємства, обґрунтовувати напрями їх вирішення та розробляти практичні рекомендації щодо підвищення ефективності бізнес-діяльності;

оцінювання впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на розвиток підприємства, визначення ризиків та можливостей для реалізації підприємницьких стратегій;

удосконалення навичок підготовки наукових текстів, аналітичних матеріалів, презентацій результатів дослідження та дотримання принципів академічної доброчесності;

збір, систематизація та апробація матеріалів для підготовки кваліфікаційної роботи магістра, формування її теоретичної, інформаційної та аналітичної бази.

Виконання завдань програми науково-дослідницької практики передбачає оволодіння здобувачами вищої освіти наступними **компетентностями**:

СК6. Здатність планувати і проводити теоретичні та прикладні дослідження в сфері підприємництва та торгівлі

СК7. Здатність обирати і використовувати загальнонаукові й спеціальні методи для проведення досліджень у сфері підприємницької та торговельної діяльності

СК8. Здатність розв'язувати задачі прогнозування процесів розвитку підприємницьких і торговельних структур із використанням економіко-математичних методів та цифрових технологій

Виконання завдань програми виробничої практики передбачає здатність продемонструвати здобувачами вищої освіти наступні **результати навчання**:

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проєкти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких і торговельних структур. Додатково для освітньо-наукової програми:

ПРН 12. Планувати і виконувати наукові дослідження, презентувати й обговорювати їх результати державною та іноземними мовами.

ПРН 13. Застосовувати сучасні дослідницькі технології та методи досліджень у сфері підприємництва і торгівлі.

Науково-дослідницька практика проводиться в умовах, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності фахівця у сфері підприємництва та бізнесу, і спрямована на формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою «Бізнес та приватне підприємництво», зокрема щодо проведення досліджень, аналізу діяльності суб'єктів господарювання, розроблення управлінських рішень, використання сучасних цифрових інструментів та формування стратегій розвитку бізнесу.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

4.1. Організація науково-дослідницької практики покладається на кафедру економіки та цифрового бізнесу Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

4.2. Бази проходження науково-дослідницької практики затверджуються наказом ректора Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова на основі офіційних договорів із керівниками підприємств, установ, організацій, наукових установ, аналітичних центрів та інших юридичних осіб.

Базами проходження науково-дослідницької практики можуть бути структурні підрозділи Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, науково-дослідні лабораторії, кафедри університету, наукові установи, аналітичні центри, інноваційні платформи, бізнес-інкубатори, центри підтримки підприємництва, діяльність яких пов'язана з проведенням економічних досліджень, розвитком підприємництва, бізнес-процесів, цифрової трансформації та управління суб'єктами господарювання.

Базами практики також можуть виступати підприємства різних форм власності, суб'єкти малого та середнього підприємництва, промислові та сервісні підприємства, стартап-компанії, консалтингові, маркетингові, аудиторські, інвестиційні та аналітичні компанії, торгово-промислові палати, агенції регіонального розвитку, бізнес-об'єднання, органи державної влади та місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана з розвитком підприємництва, економічним аналізом, стратегічним плануванням та підтримкою бізнесу.

Для виконання науково-дослідницьких завдань практика може проходити на базі підприємств та організацій, які мають необхідну інформаційну базу для проведення досліджень, зокрема щодо аналізу економічних показників діяльності, оцінювання бізнес-процесів, дослідження ринкового середовища, розроблення стратегій розвитку, впровадження інновацій та використання цифрових технологій у підприємницькій діяльності.

Бази практики повинні забезпечувати умови для набуття здобувачами вищої освіти навичок проведення наукових і прикладних досліджень у сфері підприємництва та бізнесу, збору, систематизації й аналізу економічної інформації, використання сучасних інформаційно-аналітичних ресурсів, цифрових інструментів та методів дослідження, а також формування матеріалів для підготовки кваліфікаційної роботи магістра.

Бази практики в особі їх керівників разом із закладом вищої освіти несуть відповідальність за організацію, якість і результати проходження науково-дослідницької практики здобувачів вищої освіти. Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для про-

ходження практики, доступ до необхідних інформаційних матеріалів, дотримання правил охорони праці, техніки безпеки та внутрішнього розпорядку відповідно до чинного законодавства.

На місцях проходження практики відповідно до офіційного договору призначається керівник практики від підприємства, установи чи організації, основним завданням якого є консультування здобувача вищої освіти, сприяння у виконанні індивідуального завдання, забезпечення доступу до необхідної інформації та надання допомоги у підготовці результатів наукового дослідження.

Керівник практики від бази практики зобов'язаний:

- забезпечити належні умови для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- призначити кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою;
- ознайомитись з програмою проходження практики;
- не допускати залучення студентів на посади та роботи, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці; проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці (ознайомчий та на робочому місці);
- допомагати студентам у вирішенні поточних завдань і підготовці підсумкової звітної документації;
- надати студентам-практикантам можливість користуватись документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечити облік виходів на роботу студентів-практикантів, контролювати роботу студентів та дотримання ними трудової дисципліни;
- про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти навчальний заклад;
- після закінчення практики дати письмовий відгук про роботу студента на практиці, який має бути завірений особистим підписом та печаткою організації.

За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 % часу відводиться на загально-професійну підготовку за програмою практики. Під час практики у період роботи на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати за студентами зберігається право на одержання стипендії за результатами підсумкового контролю.

Керівник практики від кафедри економіки та цифрового бізнесу призначається наказом по університету з числа науково-педагогічних працівників кафедри.

До ***обов'язків керівника практики*** входить:

- підготовка навчально-методичної документації з організації та проведення практики;

- забезпечення та контроль проведення всіх організаційних заходів із підготовки та проведення практики: інструктажів про порядок проходження практики, з охорони праці тощо;
- контроль за своєчасністю та правильністю підготовки необхідних документів: договорів з базами практик, відповідних наказів тощо;
- надання студентам-практикантам необхідних документів (програми, щоденників, завдань, методичних рекомендацій);
- повідомлення студентів про систему звітності з практики;
- аналіз робочих навчальних планів у частині, що стосується проведення практик;
- контроль підготовленості баз практики;
- контроль забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці, техніки безпеки та безпеки життєдіяльності;
- забезпечення у тісному контакті з керівником практики від бази практики високої якості її проходження відповідно до програми;
- проведення студентських установчих та звітних конференцій;
- розробка індивідуального плану-завдання на практику і структури звіту;
- надання допомоги студентам у збиранні матеріалів для звіту;
- надання консультативної допомоги в написанні підсумкового звіту;
- прийняття і перевірка звітів студентів з практики, надання відгуків про їх роботу на базі практики;
- прийняття заліків з практики;
- звіт завідувачу кафедри, декану факультету, Вченій раді факультету про результати проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

4.3. Під час практики студент зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, встановлених на місці проходження практики, проявляти творчу активність, відповідальність, культуру поведінки.

Студенти під час проходження практики також ***зобов'язані***:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів (угоди, направлення на практику, повідомлення про прибуття, щоденника, звіту тощо);
- своєчасно прибути на базу практики (не пізніше 9-ї години першого дня практики, якщо інше не погоджено з керівником підприємства бази практики), передати керівнику направлення на практику та повідомлення про прибуття, оформити наказ про зарахування, пройти усі види інструктажу з техніки безпеки та охорони праці, ознайомитися з правилами внутрішнього розпорядку і приступити до виконання необхідних завдань;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, безпеки життєдіяльності;
- систематично вести щоденник практики;

- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звіт, щоденник та скласти запис з практики.

Робочий день студента під час практики визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства/організації, яка є базою дослідницької практики.

Щоденна робота студента-практиканта полягає у виконанні виробничих завдань, збиранні та вивченні матеріалів за програмою практики, оформленні документації, заповненні щоденника практики тощо.

4.4. Перед відбуттям до місця проходження практики студент повинен пройти інструктаж з охорони праці, техніки безпеки, безпеки життєдіяльності на кафедрі. Проведення інструктажу студентів здійснюється під час проведення настановних зборів. Першими зборами також передбачається ознайомлення студентів з вимогами до конкретного виду практики, вимогами до об'єктів її проходження та необхідних документів. Під час перших зборів студентам надаються зразки документів для оформлення, а також визначається термін узгодження баз практики з кафедрою. Студенти отримують повний пакет необхідних документів, оформлених та підписаних в університеті. Такий перелік документів, як правило, включає: направлення на практику, повідомлення про прибуття, щоденник практики (додаток А), графік проходження практики, програму та методичні вказівки до проходження практики тощо. У разі самостійного обрання студентом об'єкту проходження практики повинна бути чітко дотримана зазначена процедура направлення на практику.

5. ЗМІСТ ПРАКТИКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Зміст науково-дослідницької практики конкретизується в індивідуальному завданні на практику, яке розробляється керівником практики спільно із здобувачем вищої освіти з урахуванням тематики кваліфікаційної роботи магістра, особливостей бази практики та напрямку наукового дослідження.

Індивідуальне завдання спрямоване на формування та вдосконалення у здобувача вищої освіти дослідницьких, аналітичних і професійних компетентностей, набуття навичок самостійного проведення наукових досліджень у сфері підприємництва, бізнесу та управління суб'єктами господарювання.

Індивідуальне завдання з науково-дослідницької практики передбачає:

вивчення законодавчо-нормативної бази, що регулює діяльність суб'єктів підприємництва та визначає умови розвитку бізнес-середовища в Україні;

ознайомлення з організаційною структурою, напрямками діяльності, системою управління та особливостями функціонування бази практики;

дослідження особливостей діяльності підприємства, організації чи іншого суб'єкта господарювання відповідно до тематики наукового дослідження;

проведення аналізу сучасних наукових підходів, концепцій та методів дослідження проблем розвитку підприємництва та бізнесу;

збір, систематизацію та аналіз статистичних, економічних, фінансових, управлінських, маркетингових та інших інформаційних матеріалів за тематикою індивідуального дослідження;

оцінювання стану та тенденцій розвитку досліджуваного об'єкта, аналіз факторів внутрішнього і зовнішнього середовища його функціонування;

застосування сучасних методів економічного аналізу, прогнозування, стратегічного планування та оцінювання ефективності діяльності суб'єктів господарювання;

дослідження бізнес-процесів, моделей розвитку підприємства, інноваційних підходів, цифрової трансформації або інших аспектів підприємницької діяльності відповідно до теми кваліфікаційної роботи;

виявлення проблемних аспектів діяльності суб'єкта дослідження та розроблення науково обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності його функціонування та конкурентоспроможності;

використання сучасних інформаційних технологій, цифрових платформ, статистичних баз даних, інформаційно-аналітичних систем та програмних засобів для проведення досліджень;

підготовку аналітичних матеріалів, наукових висновків, рекомендацій та пропозицій за результатами проведеного дослідження;

апробацію результатів дослідження шляхом підготовки тез доповідей, наукових статей, презентацій, аналітичних записок або інших наукових матеріалів;

формування теоретичної, інформаційної та аналітичної бази для виконання кваліфікаційної роботи магістра.

Зміст індивідуального завдання може уточнюватися керівником практики відповідно до специфіки бази практики, тематики кваліфікаційної роботи, напряму наукового дослідження та індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти.

Порядок ведення щоденника та оформлення звітної документації

У процесі проходження науково-дослідницької практики здобувач вищої освіти веде **Щоденник практики**, у якому щоденно відображає зміст виконаних завдань, результати проведених досліджень, опрацьовані інформаційні джерела, отримані практичні результати та інші види діяльності відповідно до програми практики. Форма щоденника наведена в додатку В.

Після завершення практики оформлений щоденник разом із звітом у встановлений термін подається керівнику практики від кафедри економіки та цифрового бізнесу, який здійснює перевірку документації, оцінює результати виконання програми практики та формує відгук.

У разі відсутності щоденника практики або неналежного його оформлення науково-дослідницька практика не оцінюється.

Після завершення терміну проходження практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання.

Основною формою звітності здобувача вищої освіти за результатами проходження науково-дослідницької практики є **письмовий звіт**, підготовлений відповідно до вимог програми практики, підписаний керівником практики від бази практики (за її наявності) та оцінений у встановленому порядку.

Письмовий звіт разом із щоденником практики та іншими необхідними документами подається керівнику практики від кафедри економіки та цифрового бізнесу для перевірки та рецензування. Захист звіту здійснюється здобувачем вищої освіти перед комісією або під час підсумкової звітної конференції.

Звіт повинен містити інформацію про виконання всіх розділів програми практики та індивідуального завдання, опис проведених досліджень, використані методи, результати аналізу, сформульовані висновки та практичні рекомендації, список використаних джерел і додатки.

За результатами проходження науково-дослідницької практики здобувач вищої освіти на основі виконаного індивідуального завдання, записів у щоденнику практики, опрацьованих наукових, статистичних, аналітичних та інформаційних джерел готує письмовий звіт.

У звіті необхідно висвітлити зміст виконаної дослідницької роботи, обґрунтувати вибір методів дослідження, представити результати аналізу, їх інтерпретацію та практичні рекомендації відповідно до тематики кваліфікаційної роботи магістра та завдань освітньо-професійної програми «Бізнес та приватне підприємництво».

Основна частина звіту повинна містити дослідження актуальної проблеми у сфері підприємництва, бізнесу, управління суб'єктами господарювання, розвитку підприємницьких структур, цифрової трансформації бізнесу, інноваційного розвитку або інших напрямів, що відповідають темі кваліфікаційної роботи магістра.

Під час підготовки звіту здобувач має застосовувати сучасні методи економічного аналізу, стратегічного управління, оцінювання ефективності діяльності підприємств, аналізу бізнес-процесів із використанням наукових, статистичних, фінансово-економічних та інформаційних джерел.

До звіту можуть бути включені авторські пропозиції щодо вдосконалення діяльності досліджуваного суб'єкта господарювання, підвищення його конкурентоспроможності, оптимізації бізнес-процесів, впровадження інноваційних рішень та підвищення ефективності управління.

За можливості доцільним є отримання від бази практики підтвердження практичної значущості запропонованих рекомендацій або перспектив їх використання.

Звіт про проходження науково-дослідницької практики повинен містити:

титульну сторінку;

зміст;

вступ;

основну частину, що включає характеристику об'єкта дослідження, аналіз проблеми, опис методології дослідження, результати аналізу та їх обґрунтування;

висновки та практичні рекомендації;

список використаних джерел;

додатки (за необхідності);

презентацію результатів дослідження для публічного захисту.

Під час підготовки звіту здобувач вищої освіти повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, забезпечувати коректне використання та цитування наукових джерел, достовірність представлених результатів, а також відповідальне застосування цифрових технологій та інформаційних ресурсів.

Звіт виконується державною мовою. Текст звіту оформлюється відповідно до вимог, установлених у закладі вищої освіти: друкується на комп'ютері через

1,5 інтервали на стандартних аркушах формату А4 (210×297 мм). Поля: ліве - 30 мм, праве - 15 мм, верхнє - 20 мм, нижнє - 20 мм. Абзацний відступ - 1,0 см. Шрифт - Times New Roman, розмір - 14 пт, вирівнювання тексту - за шириною. Текст друкується з одного боку аркуша.

Сторінки звіту повинні бути пронумеровані (у правому нижньому куті аркуша), нумерація наскрізна, починаючи з першої сторінки (на титульній сторінці номер не ставиться). Аркуші звіту мають бути оформлені відповідно до вимог та скріплені.

Рекомендований обсяг звіту – **15-25 сторінок** (без урахування додатків).

Презентація результатів дослідження повинна бути виконана у редакторі Microsoft PowerPoint та містити основні результати проведеної роботи. Рекомендований обсяг презентації - до 15 слайдів.

Приклад структури звіту з науково-дослідницької практики наведений у додатку Б. Зразок оформлення титульної сторінки звіту наведений у додатку В. Методичні рекомендації щодо змісту та оформлення звіту наведені у додатку Д.

Звіт про проходження практики, щоденник практики, відгук керівника від бази практики (за наявності) та інші передбачені документи подаються керівнику практики від кафедри економіки та цифрового бізнесу після завершення практики для перевірки та захисту.

Оцінка за результатами проходження науково-дослідницької практики вноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Підсумки проходження практики обговорюються на підсумковій звітній конференції здобувачів вищої освіти. Керівники практики звітують на засіданні кафедри економіки та цифрового бізнесу про результати організації та проведення практики, аналізують проблемні питання, пропозиції здобувачів та баз практики, визначають напрями вдосконалення організації практичної підготовки, розширення співпраці з підприємствами, установами й організаціями та впровадження сучасних методів проведення науково-дослідницької практики.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ

Розподіл балів за результатами проходження та захисту науково-дослідницької практики

Вид роботи	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
Виконання індивідуального дослідницького завдання	30	Повнота виконання, самостійність, використання сучасних методів дослідження, якість аналізу та обґрунтованість отриманих результатів.
Ведення щоденника практики	10	Повнота та систематичність записів, відповідність виконаним роботам, своєчасність оформлення.
Підготовка письмового звіту	30	Логічність структури, науковий рівень викладу, якість аналізу, обґрунтованість висновків і рекомендацій, правильність оформлення та дотримання принципів академічної доброчесності.
Відгук (характеристика) керівника практики від бази практики або університету	10	Оцінка рівня професійної підготовки, дисциплінованості, самостійності, відповідальності та якості виконання поставлених завдань.
Захист звіту та презентація результатів дослідження	20	Якість доповіді, володіння матеріалом, аргументованість відповідей на запитання, здатність інтерпретувати результати дослідження та формулювати практичні рекомендації.
Разом	100	

Підсумкова оцінка формується як сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види виконаних робіт під час проходження науково-дослідницької практики. Під час оцінювання враховуються повнота та якість виконання програми практики й індивідуального завдання, рівень сформованості дослідницьких, аналітичних і професійних компетентностей, якість проведеного дослідження, обґрунтованість отриманих результатів, практична значущість запропонованих рекомендацій, дотримання принципів академічної доброчесності, а також здатність здобувача вищої освіти застосовувати набуті знання, сучасні методи аналізу та інформаційні технології для вирішення практичних і наукових завдань у сфері підприємництва та бізнесу.

Захист звіту з дослідницької практики оцінюється за такими критеріями:

90-100 балів (відмінно) - здобувач повністю виконав програму практики та індивідуальне дослідницьке завдання, продемонстрував високий рівень

володіння сучасними методами економічного аналізу й наукового дослідження, якісно опрацював статистичні, аналітичні та нормативні джерела, сформулював обґрунтовані висновки та практичні рекомендації. Звіт і щоденник подані у встановлені строки, оформлені відповідно до встановлених вимог, захист проведено на високому професійному рівні з аргументованими відповідями на всі запитання. Відгук керівника практики є позитивним.

82-89 балів (дуже добре) - здобувач успішно виконав програму практики та індивідуальне завдання, продемонстрував належний рівень аналітичних і дослідницьких компетентностей, правильно застосував методи дослідження та підготував змістовний звіт. Матеріал викладено логічно й аргументовано, хоча окремі положення потребують уточнення або поглиблення. Документація оформлена належним чином і подана своєчасно. Відгук керівника практики позитивний.

74-81 бал (добре) - здобувач у цілому виконав програму практики та індивідуальне завдання, однак у звіті наявні окремі методичні або аналітичні недоліки. Аналіз проведено коректно, але недостатньо повно, окремі висновки потребують додаткового обґрунтування. Захист проведено на достатньому рівні, відповіді на запитання загалом правильні. Відгук керівника практики позитивний.

64-73 бали (задовільно) - програму практики виконано частково, індивідуальне завдання реалізовано з помітними недоліками. Звіт має переважно описовий характер, аналіз і практичні рекомендації є недостатньо обґрунтованими, використання сучасних методів дослідження обмежене. Можливі порушення строків подання документів або недоліки їх оформлення. Під час захисту здобувач відчуває труднощі з аргументацією власних висновків. Відгук керівника практики містить окремі зауваження.

60-63 бали (достатньо) - здобувач виконав мінімальні вимоги програми практики, однак індивідуальне завдання виконано формально, звіт містить істотні недоліки, поверхневий аналіз та недостатньо обґрунтовані висновки. Під час захисту продемонстровано фрагментарне розуміння предмета дослідження та невпевнені відповіді на поставлені запитання. Відгук керівника практики є задовільним із суттєвими зауваженнями.

1-59 балів (незадовільно) - здобувач не виконав програму науково-дослідницької практики або виконав її в обсязі, що не відповідає встановленим вимогам; індивідуальне завдання не виконано або виконано незадовільно; звіт і щоденник відсутні чи не відповідають вимогам, або подані з істотними порушеннями; під час захисту здобувач не демонструє знання виконаної роботи, не володіє матеріалом дослідження та не може обґрунтувати отримані результати. Відгук керівника практики негативний.

Сумарна оцінка за практику виставляється за такою системою:

Сума балів	ECTS оцінка
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин та/або отримав негативну оцінку з практики, відраховується з університету.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Hair J. F., Page M., Brunsveld N. *Essentials of Business Research Methods*. 5th ed. Routledge, 2023. 544 p.
2. Saunders M., Lewis P., Thornhill A. *Research Methods for Business Students*. 9th ed. Pearson, 2023. 888 p.
3. Creswell J. W., Creswell J. D. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. 6th ed. Sage Publications, 2023. 304 p.
4. Kotler P., Kartajaya H., Setiawan I. *Marketing 6.0: The Future Is Immersive*. Wiley, 2024. 272 p.
5. Hisrich R. D., Peters M. P., Shepherd D. A. *Entrepreneurship*. 12th ed. McGraw-Hill, 2023.
6. David F. R., David F. R., David M. E. *Strategic Management: Concepts and Cases*. 18th ed. Pearson, 2023.
7. Osterwalder A., Pigneur Y., Etienne F. *The Invincible Company*. Wiley, 2020.
8. Altman M. (Ed.). *Handbook of Research Methods in Behavioural Economics: An Interdisciplinary Approach*. Edward Elgar Publishing, 2023.
<https://doi.org/10.4337/9781839107948>
9. Zou P. X. W., Xu X. *Research Methods and Strategies in Business and Management*. Springer, 2023.
10. Bryman A. *Social Research Methods*. 6th ed. Oxford University Press, 2023.

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами).
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами).
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII (зі змінами).
4. Закон України «Про академічну доброчесність» (у складі чинного законодавства та нормативних документів МОН України).
5. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93 (зі змінами).
6. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.
7. Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.
8. Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня за спеціальністю D7 «Торгівля».

Інформаційні ресурси

1. OECD. *OECD iLibrary*. <https://www.oecd-ilibrary.org>
2. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org>
3. UNCTAD Statistics. <https://unctadstat.unctad.org>
4. Eurostat Database. <https://ec.europa.eu/eurostat>
5. World Economic Forum. <https://www.weforum.org>
6. Statista. <https://www.statista.com>
7. IMF Data. <https://www.imf.org/en/Data>
8. Державна служба статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua>
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. <https://www.nbuv.gov.ua>
10. Google Scholar. <https://scholar.google.com>
11. Scopus Preview. <https://www.scopus.com>
12. Web of Science. <https://www.webofscience.com>
13. DOAJ (Directory of Open Access Journals). <https://doaj.org>
14. OpenAlex. <https://openalex.org>
15. ORCID. <https://orcid.org>

Розробник; к.е.н., доцент

Оксана КОРНІЄНКО

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

УГОДА № _____

на індивідуальне проведення виробничої практики здобувача вищої освіти Національного університету імені адмірала Макарова

м. Миколаїв

« _____ » _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (далі - Університет), в особі ректора Євгена ТРУШЛЯКОВА, що діє на підставі Статуту і з другої сторони,

(назва підприємства, організації, установи повністю)

(далі - База практики), в особі

(посада)

(прізвище, ім'я та ім'я по-батькові)

що діє на підставі _____, уклали між собою
(статут підприємства, розпорядження, доручення)

цю угоду на проведення практики здобувача вищої освіти:

1. Обов'язки Баз практики

Прийняти здобувача вищої освіти навчально-наукового інституту (факультету) _____

(прізвище, ім'я, по-батькові) гр.

на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва спеціальності, спеціалізації/ освітньої програми	Курс	Вид практики	Строки практики	
				початок	закінчення

1.1. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.2. Створити необхідні умови для виконання здобувачем вищої освіти програми практики, не допускати використання його на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.3. Забезпечити здобувачу вищої освіти умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: вступний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувача вищої освіти безпечним методам праці. Забезпечити запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.4. Надати здобувачу вищої освіти-практиканту та керівнику практики від Університету можливість користуватися лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.5. Забезпечити облік виходу на роботу практиканта, про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти Університет.

1.6. Після закінчення практики дати характеристику на здобувача вищої освіти-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

2. Обов'язки Університету

2.1. За два місяці до початку практики надати Базі практики для погодження програму практики.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання здобувачем вищої освіти трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією Базі практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі здобувачем вищої освіти під час проходження практики.

3. Особисті умови

3.1. Практика здійснюється без оплати з боку Університету і без оплати праці за виконану роботу з боку Базі практики.

4. Відповідальність сторін за невиконання угоди

4.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації та проведення практики згідно з законодавством про працю в Україні.

4.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

4.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

4.4. Угода складена у двох примірниках, кожній зі сторін

5. Юридичні адреси сторін:

Національний університет

кораблебудування імені

адмірала Макарова

54007, Україна, м. Миколаїв

пр. Героїв України, буд. 9

Тел. (0512)42-42-80

Ректор

_____ Євген ТРУШЛЯКОВ

« ____ » _____ 20 ____ р.

М.П.

« ____ » _____ 20 ____ р.

М.П.

Національний університет
кораблебудування
імені адмірала Макарова
«___» ____ 202__ р.
№ _____

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Згідно із договором від « » 20__ року № ___, який укладено з

(найменування підприємства, організації, установи, закладу освіти різного рівня)

направляємо на практику здобувача(-ів) вищої освіти _____ курсу, які навчаються за
спеціальністю, спеціалізацією та освітньо-професійною програмою

Назва практики

Строк практики з « » ____ 20__ року по « » ____ 20__ року

Керівник практики від НУК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Директор інституту (декан факультету) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Кафедра економіки та цифрового бізнесу

ЗВІТ

про проходження науково-дослідницької практики
освітня програма «Бізнес та приватне підприємництво»
спеціальність D7 «Торгівля»

з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

База практики _____

Здобувача ____ курсу, групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики:
від кафедри економіки та цифрового бізнесу

(підпис, прізвище посада)

Члени комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Миколаїв – 202__

Календарний графік проходження практики

[illegible]

Керівники практики:
від вищого навчального закладу _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи „____” 20__ року
(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
Підприємства, організації, установи “____” 20__ року
(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
Печатка «____» _____ 20__ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження практики

Дата захисту звіту „____” _____ 20__ року
Оцінка:
за національною шкалою _____
(словами)
кількість балів _____
(цифрами і словами)
за шкалою ECTS _____
Керівник практики від закладу вищої освіти

(підпис) (прізвище та ініціали)

ДОДАТОК Д

Зразок оформлення змісту звіту

ЗМІСТ

ВСТУП (мета, завдання, об'єкт, предмет, методи та інформаційна база дослідження)

РОЗДІЛ 1. Теоретико-методичні засади дослідження обраної проблематики у сфері бізнесу та підприємництва

- аналіз наукових підходів, концепцій та сучасних досліджень за обраною тематикою;
- визначення сутності основних понять і категорій дослідження;
- характеристика сучасних методів дослідження у сфері підприємництва та бізнесу;
- аналіз нормативно-правового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання;
- характеристика об'єкта та предмета дослідження.

РОЗДІЛ 2. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку об'єкта дослідження

- характеристика організаційно-економічної діяльності досліджуваного суб'єкта господарювання;
- збір, систематизація та аналіз статистичних, фінансово-економічних, управлінських та інших інформаційних матеріалів;
- оцінка основних показників діяльності підприємства (організації);
- аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування суб'єкта господарювання;
- визначення основних проблем, факторів впливу та перспектив розвитку об'єкта дослідження.

РОЗДІЛ 3. Обґрунтування напрямів удосконалення діяльності суб'єкта господарювання та розроблення практичних рекомендацій

- результати проведеного наукового дослідження;
- розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності підприємства;
- обґрунтування напрямів удосконалення бізнес-процесів, управління, конкурентоспроможності або розвитку підприємницької діяльності відповідно до тематики дослідження;
- оцінювання ефективності запропонованих заходів та перспектив їх практичного впровадження.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ (за наявності)